

livenje zvona

rade tomić

Rade Tomić (1934 – 1985) Roden je u Papratni kod Knjaževca. Završio Srednju poljoprivrednu školu. Književnost je studirao na Višoj pedagoškoj školi u Zrenjaninu i na Filozofskom fakultetu u Novom Sadu. Objavio je četiri knjige pesama: "Za sutra uveče" - Matica srpska, 1966. "Treće oko" - Kulturni centar, 1969. "Cari Novog Sada" - Matica srpska, 1972. i "Vulkan moj brat" - Radivoj Cirpanov, 1976. Za prvu knjigu dobio je BRANKOVU NAGRADU 1966. Bio je urednik i pokretač časopisa POEZIJA koji je izlazio 1969. Prevodio je sa francuskog.

Izbor pesama za POLJA izvršili smo iz pesničkih knjiga "Treće oko" - "Cari Novog Sada" i "Vulkan moj brat".

*Evo poseda koji sam stekao daleko od vas,
pritajen u komori ploti. Ribnjak, pa šume,
pa svečani mraz kiše. Stotinu lepjivih ruku
krčilo je put do brega odakle se vidi zelena
ura munje. Deca u prisoju rišu južno voće, širom
otvorenih očiju motre tople plodove. U ševaru
odzvanja zlatni mač vetra i otvaraju se
hiljade očiju i zvezda. Svetlica svet prožima
srce prostor meri golubijim dnima. Evo poseda
koji sam stekao daleko od vas, pritajen u
komori ploti. Ne uvećavajte ga niti smanjujte,
ko god opazi žar pod pepelom, vatru neka ne
začinje.*

*Preliva li se glas naš u glas olujni
I šta hoće
Jesmo li mi deliči te senke
Kuju vetar goni
Snežna hrana magle kohezija smisla!
U planinama u bivacima fosfor gori
Oko vatre glasonoše sa srpovima
Šta da im poručimo*

KALEIDOSKOP

Sećanje na Novi Sad

To se odrežu kvadratići kože
Oni se sami spajaju i okreću
I bezbroj slika preliva se
Koža još diše tobom
Pamti ono što si zapamtio
I pamti ono što su drugi zapamtili
Čitava stoleća u sećanju
Miris mladog sena i mesečine
Pčele što nadleću vodu breg
I ulice već opevane
To je jedna zelena dolina
U odrazima vremena
To je mnogo ljudi koji su otišli
Njihov se bat još čuje
Drveće predveče pruža ruke ka reci
Još uvek sviću majske zore
Ali to je groznica neprestana
Ta vrea to naprasno sudaranje
Odjednom nečiji glas čuješ
Glas poznat i jeza te obuzme
Pred tobom su čudni oblici
Crkva okupana suncem
U rulji te prepoznaju
Kao dugo očekivanog gosta

DAKLE, POSTOJALI SMO

Dakle, postojali smo. Evo dokaza: ljudska tela
napućena,
svedocima treba verovati!
Postojali smo kao sen neudobna,
kao haotična slika u krvi,
tačnije, kao eho razbijen u tami.
Slušali smo kako sećanje u reč okoštava,
podešavali pokret usana,
tu gde se ču krik svetlosti,
skupljali deo po deo sebe,
dolinama, vrltima,
kao suvo opalo lišće svud bejasmo razvejani.
Gradili smo sebe iznova
Naša novo telo, pluća, jetra, bubrezi,
zametalo se u sumračju kiše
kao svečani deždvenjak.
Ne treba stati, ne treba stati,
u vama će se steći svi putevi,
vaseljena prestrojena,
vaši prsti olistaće kao paprat,
odjekivalo je u nama kao u jazbini.
Pokrenusmo točak koji je imao da otkrije
naše tragove, osvanusmo u šumi.
Rođenje naše započete u tišini.
Odmotavali smo se iz svoje čaure
kao ostrvska žaba zastrašena treskom groma
I potražismo udove svoje na visoravnima,
i videsmo kako polazimo kao privedenja,
mi ponovo dišemo, mi ponovo koračamo!

LIVENJE ZVONA

Pohodismo mnoge gradove i i krajeve
Tražismo livca u mrtvim virovima
Bez tela bez imena livca zvona
Da izmeri prostor u grudima rukom da ga sažme
I izlije u oblino
Livca koji će popuniti zvučnu prazninu gladu
Koja je radala glad
Dok imasmo svoj život u ruci i svoju smrt
I lutasmo svetom s okom i uhom nad zemljom
Osluškiavamo kako kosti zvone
Kako mineralni pastir diše u visoku luku duge
Živi pesak sakupljamo kraj drveća
Jezikom voda služismo se
Bejasmo tigrovi na žarkim grebenima
Na koje se oslanjalo nebo

Uho rašireno zadiviljeno obnaženim glasom ploti
Sa usana iščileše sve molitve
Zemlja je poricala da bi гнездо ptičije
Stignite svoju odeću svojoj kožu govoriše nam
Podite onde gde vas niko neće naći
Pred stenu stanite slušajte glas njen
Slušajte ribu u vodi
Zvuk koji se ne oplodi sa zvukom zemnim spojte
A glas dece sa glasom mudraca
Sve dok na grani ptica bude
Vaseljenom u bezmerje brujače glas novi brujače
zvono
Al mi ne stadosmo putevi sveta behu otvoreni
U biljnim hramovima grlice crtasmo
Crtasmo guštere na koži slušajući eho ponornica
Ne ne i ne taj glas je tamo u spilji sna
Sjedinjen s penušavom vodom pod zelenom
maskom mrtvacu
Taj glas kojim se služe pustinje pod vetrom
Kojim se služi telo u zagrlaju sunca
On budi talas netaknuti
Tamo gde bolest kroči kedrove razvija
Deli glasove strave od glasova svetla
Taj glas odsečen od naše tišine
Osloboden kobi oslobođen dignute ruke
Ogoljen kao leto kao lasta u očima
Zamršen u vodenu bilju rasturen u prahu našeg
glasa
Ko ga ne bi čuo!
Ko zrnelje raži zrije strpite se samo
Za stoleće za milenij koji
Bruj zvona pokuljače nebesima zvona našeg
Izlivnog u zaptivenoj magli duše

DOGAĐAJ NA ULICI

Sada se glad prstiju preobraća
u veliku rumenu baklju
Halapljivi oni ne znaju
Gde je napušten ladolež
A gde voda otekla
Golubovi zalepršaše u zraku
Fotoaparati je zabeležio metež
Nikad više u tom ustrojstvu ljudi
Nikad više zajedno nikad blizu
To se samo sada dogodilo
Ti i ja tako ushićeni
Sa katedrale ječi zvono.
Koliko li će još vode oteći rekom
Koliko puta ladolež olistati
Da bismo ovako okupani svetlom
Onde opet prošli